V čísle: Krize ve světě nám nahrává, pokud budeme chytří... (Doženou svět?, str. 1), Nežijeme ve vzduchoprázdnu... (Siemens kupuje...., str. 2), Vaše nezaměstnanost není jen Váš problém... (Rada psychologa, str. 4)

KOVÁK

TÝDENÍK ODBOROVÉHO SVAZU KOVO, ČÍSLO /1089/ ROČNÍK XXXVIII. 14. LEDNA 1994, CENA 3 KČ

Na aktuální téma

Ve středu 5. ledna posuzovalo mimořádné předsednictvo OS KOVO text návrhu Generální dohody na rok 1994 a rozhodlo o dalším postupu, který bude v rámci ČMKOS náš svaz v této otázce uplatňovat. Myslím, že je účelné vás seznámit podrobněji s důvody, které nás vedly k rozhodnutí prosazovat zatím nepodepsání GD 1994.

Loňská generální dohoda byla stejně jako letošní politickým projevem vůle sociálních partnerů (vláda, zaměstnavatelé, odbory) řešit určité společné problémy určitým způsobem. Nebyla, a ani ta letošní není dokumentem s právně vymahatelnými závazky, jakými jsou např. kolektivní smlouvy. Loňská GD však obsahovala určité konkrétní závazky vlády s konkrétními termíny a v případě neplnění jsme mohli jednoznačně toto neplnění prokázat. Přesto se loni především vláda snažila naše námitky zlehčovat. Návrh letošní GD vlastně žádná konkrétní ustanovení neobsahuje. Vláda i zaměstnavatelé se poučili z loňska a odmítli dát do GD jakékoliv konkrétní závazky, na jejichž neplnění bychom je mohli „nachytat". Na druhé straně již není v textu ani náš jednoznačný závazek sociálního smíru. Na konkrétnějším textu jsme se prostě nedohodli.

Má tedy taková GD vůbec smysl? Myslím si, že má, ale jen v případě, že obecné politické formulace jsou ochotni partneři naplňovat konkrétními kroky. Např. tak, že zaměstnavatelé přistoupí na konkretizaci závazku udržení reálných mezd a jejich růstu dle výkonnosti podniku (tedy nejen dle růstu výkonnosti v r. 1994, ale i v případech, kdy produktivita je i z minulosti vyšší než reálné mzdy) v kolektivních smlouvách, vč. kolektivních smluv vyššího stupně, a vláda nebude svými činy takovému vývoji bránit, ale naopak jej bude podporovat. Dalším důkazem vůle partnerů naplňovat GD by měl být jejich skutečný postoj k vytváření podmínek pro činnost odborů v podnicích, bezplatným poskytováním kanceláří a technického vybavení počínaje nebo předáváním informací a přihlížením k názorům odborů konče. A že vláda nebude tomuto procesu klást legislativní překážky, ale bude jej naopak prosazovat.

Stručně řečeno – podepsat Generální dohodu má smysl, pokud ji podepisuje s vědomím, že pro vládu a zaměstnavatele není jen gestem vůči světu a že při jejím naplňování ji tito partneři nebudou považovat jen za cár papíru. O tom nás však musí přesvědčit a zatím nás konkrétními kroky přesvědčují o opaku.

Zaměstnavatelé odmítají uzavřít vyšší kolektivní smlouvy se zárukou růstu reálných mezd, přičemž vládní prognóza v rámci rozpočtu na rok 1994 počítá s růstem reálných mezd i s růstem hrubého národního produktu. Řada zaměstnavatelů se snaží odborům různě znepříjemňovat život a vyštvat je z podniků, a zaměstnavatelské svazy i státní orgány k tomu mlčí. Vláda nesmyslnou mzdovou regulací blokuje růst mezd především v podnicích, kde se zaměstnanci v minulých letech kvůli ekonomickému přežití podniku nebo v zájmu jeho rozvoje uskrovňovali. Ministr Vodička se brání naplnit skutečný smysl rozšiřování vyšších kolektivních smluv jako nástroje proti sociálnímu dumpingu a nekalé soutěži. A vláda není ochotna přes koaliční politické strany prosadit v parlamentu přihlížení k závěrům tripartity.

Tedy nikoliv vlastní text Generální dohody, ale již předem projevená neochota vlády i zaměstnavatelů naplnit její nekonkrétní text konkrétními činy je důvodem, proč zatím nechceme GD podepsat. Nechť nás nejdříve přesvědčí sociální partneři o opaku.

10. 1. 1994

JAN UHLÍŘ,
předseda OS KOVO

Momentky z předsednictva

Podepsat GD, či ne? To je ta otázka...

Reakce v předsednictvu na návrh Generální dohody na rok 1994, tak jak ji předložila pracovní skupina Rady hospodářské a sociální dohody pro sestavení GD, byla vesměs záporná.

„V textu se předpokládá legálnost mzdové regulace, což je nepřijatelné, musíme trvat na její nelegálnosti," upozornil hned v úvodu diskuse L. Krejza. J. Brabec řekl, že „nepodepsáním bychom dali výrazný signál do zahraničí, že je něco shnilého ve státě dánském". Podobně uvedl K. Macura, že nepodepsáním by šlo o „signál, že tady toto léto sociální smír nebude". „Jestli to podepíšeme, tak legalizujeme všechno to, co nám vláda provedla," poznamenal J. Havelka.

M. Štěch si položil otázku, co za tím vším vězí. „Stav je horší než před dvěma lety, ať se nám to líbí, nebo ne," a dokumentoval to na příkladu vyjednávání vyšších kolektivních smluv, kdy se dojednání stále oddaluje. „U nás neexistuje tržní systém, ale nějaký federálně-kapitalistický," konstatoval a dodal, že „je třeba vytvořit za GD – řečeno nadneseně – demokratické prostředí, ve kterém budou fungovat normální vztahy."

J. Uhlíř navrhl odmítnout nyní GD podepsat s odůvodněním, že druzí partneři ji porušují již teď, a podmiňovat její podepsání konkrétními kroky k odstranění tohoto stavu.

Poté se předsednictvo usneslo na tomto postoji k návrhu Generální dohody, který budou zástupci OS KOVO prezentovat na ČMKOS:

Předsednictvo OS KOVO prostudovalo návrh GD na rok 1994 a v otázce jejího podpisu zaujalo následující stanovisko:

GD považujeme za politický dokument, který nemá na členy odborů dopad v případě, že není vůle jednotlivých partnerů ji naplňovat. Naše současné zkušenosti dokazují, že ne všichni sociální partneři tuto vůli mají.

Případný podpis proto podmiňujeme dále uvedenými konkrétními kroky sociálních partnerů:

1. **Rozšiřování KSVS bude upraveno v přijatelné podobě závazným prováděcím předpisem, který bude přílohou k GD.**
2. **Zaměstnavatelské svazy budou ochotny uzavřít KSVS, které zaručí udržení reálné mzdy v r. 1994 proti r. 1993 a v souladu s vládní prognózou růstu HDP zaručí přiměřený růst reálné mzdy.**
3. **Vláda nebude provádět takové kroky, které u firem s nadprůměrnou výkonností brání odpovídajícímu růstu reálných mezd.**
4. **Bude vyřešen způsob předávání stanovisek RHSD ČR Parlamentu ČR. A pověřuje předsedu Uhlíře jednat při projednávání podpisu GD 1994 na zasedáních orgánů ČMKOS a RHSD v těchto intencích.**

(ben)

Ředitel s. r. o. Ejpovice Karel Kleinmond představuje nový elektromobil — Snímek ČTK

DOŽENOU SVĚT?

„S platy nejsem spokojen," řekl odborářům generální ředitel plzeňské Škodovky

Na radě předsedů ZO Škody Plzeň bylo opravdu živo. Už množství představitelů odborových organizací z jednotlivých škodováckých závodů něco napovídá o velikosti této akciové společnosti. Rada se schází každý měsíc, aby odboráři v tomto průmyslovém labyrintu synchronizovali svou činnost.

Že není situace ani v plzeňské Škodovce jednoduchá, nasvědčují slova předsedy rady Jana Mádra:

„Musíme si ujasnit, jestli máme být tak hodní, jak jsme dosud byli, nebo ne. U nás není situace o nic jednodušší než v Škodě Mladá Boleslav." Zatím je však vztah odborů a podnikového vedení celkem únosný, dá se říci, korektní. Problémy se řeší věcně, snad také díky osobě generálního ředitele ing. Lubomíra Soudka, jehož hlavní předností je podle vyjádření J. Mádra „otevřenost".

Monopol na klikové hřídele?

Pan ředitel si našel chvíli, přímo z jednání s ministrem Zielencem navštívil škodovácké odboráře, aby je seznámil se stavem podniku za uplynulý rok a s perspektivami do let budoucích.

Za rok 1993 se očekává zisk ve výši 500 miliónů Kč, uvedl L. Soudek. Ačkoliv se zakázky sháněly velice těžce, celkově se to podařilo. Roční obrat činil asi 11,5 miliardy Kč, možná 12 miliard. V příštím roce by měl dosáhnout – pokud se podaří zajistit zakázkovou náplň – 17,5 miliardy Kč.

Velké investice se mají dát do modernizace výroby klikových hřídelů. „Chtěli bychom se stát jejich monopolním výrobcem v Evropě," řekl L. Soudek a dodal, že zakázky jsou dohodnuty i pro Japonsko. V Íránu se dojednává stavba sedmi velkých cukrovarů (realizace činí 200 miliónů dolarů).

Potíže se Siemensem

V závodě Turbíny se počítalo s vytvořením společného podniku se Siemensem, „v závěrečných jednáních jsme se však dostali do velkých při," konstatoval L. Soudek. Siemens chtěl poskytnout základní vklad 520 miliónů Kč, ale zároveň požadoval, aby Škodovka investovala v prvním roce 100 miliónů do stavby svařovny a v druhém roce 200 miliónů na vybavení. Svařovnu ovšem nepotřebuje ani tak Škodovka jako Siemens, který chce do Plzně převést výrobu ze svého berlínského závodu, jež hodlá zlikvidovat.

Dále německý partner požadoval, aby se obchod nevedl přes Škodovku, ale pouze přes něj. Ze základu plus 5 % zisku by tak Škodě Plzeň připadlo asi 2,3 % zisku. Siemens také odmítá podíl Škodovky na krátkodobých, střednědobých i dlouhodobých plánech, nesměla by mluvit do rozdělení zisku, do roční účetní uzávěrky. Naopak má Siemens zájem, aby v průběhu několika let splynula technologie výroby obou partnerů. Kompletace turbín by se dělala v Německu. „Dospěli jsme tedy do patové situace," řekl L. Soudek, „a řekl bych, že ustupovat nebudeme, protože tím bychom odevzdali závod turbín velmi lacino a pro akcionáře ani nikoho jiného by z toho nebyl žádný ekonomický efekt."

Od Ruska po Ameriku

Generální ředitel Soudek také uvedl, že závod Jaderné strojírenství plánuje uskutečnění zakázek na rekonstrukci ruských elektráren a tamtéž dodávku několika desítek elektrických lokomotiv. Počítá se také s úpravou tramvají pro Plzeň a metra pro Prahu.

V běhu je tendrové řízení na stavbu velké naftařské stanice v Kazachstánu a jedná se o založení společné americko (60 %) – škodovácké (40 %) společnosti na výrobu trolejbusů pro americká města. V ruské Jaroslavli se má postavit podnik na opravy elektrických lokomotiv z celého Ruska. To je jenom neúplný výčet plánovaných aktivit Škody Plzeň.

Krize ve světě jim nahrává

Ředitel Soudek oznámil odborářům mimo jiné úmysl snížit počet technickohospodářských pracovníků a vyzval je ke spolupráci s řediteli závodů při tomto úkolu.

„Krize ve světě nám nahrává," podotkl L. Soudek, „pokud budeme chytří. V řadě odvětví jsme levnější, ale v jiných jsme naopak hrozně drazí. Před rokem jsem vám řekl, že nejsem spokojen s platy, jaké mají zaměstnanci Škodovky, a uvedl jsem do novin, že mzdovou regulaci považujeme za nesmysl, který v životě nebudeme dodržovat. Produktivita práce na jednoho pracovníka je však na Západě v srovnatelných strojírenských podnicích minimálně pětkrát větší. Proč?

Především dělníci tam pracují osm hodin neustále, u nás tomu tak není.

Dále, naši technici tvoří stroje tak, aby se celé udělaly ve Škodovce. 90 procent práce tedy musíme udělat tady, a to s nízkou produktivitou, a pak to prodávat.

A konečně, máme obrovskou spotřebu režijního materiálu a energie – minimálně třikrát vyšší na jednoho pracovníka než ve vyspělých zemích. Svůj vliv má také skutečnost, že naše stroje jsou – co se týče optimálních parametrů výkonu – 30 až 40 procent pod konkurencí!"

Nejde o větší kmitání

L. Soudek k tomu dodal, že vyšší produktivita práce pro něj neznamená, „aby dělník více kmital. Říkám: Ať dělník pracuje normálně, poctivě. A technolog ať se dívá, proč nestačíme světu, kde je naprosto srovnatelné technické vybavení jako u nás, ale je tam více dělníků a méně technologů."

Průměrný západoněmecký dělník má podle L. Soudka příjem tři tisíce marek, což činí za rok 36 tisíc DEM, neboli 720 tisíc Kč. „Může náš dělník dneska vydělat 720 tisíc Kč?" ptá se pan ředitel a hned si odpovídá: „Nemůže, protože máme produktivitu na pracovníka 500 tisíc Kč, z toho činí materiálové náklady asi 70 pro-cent. Zůstane

(Pokračování na str. 4)

Obracíme se na předsedy základních organizací OS KOVO, aby naši redakci - v zájmu aktuálnosti a objektivnosti Kováka - průběžně informovali o dění v jejich organizacích. Naše tel. č.: 02/24 22 66 10 (nebo 24 21 00 40, l. 24 71 a 23 35). Děkujeme a těšíme se na vaše podněty. Martin Beneš, šéfredaktor.

Ohrožení českého leteckého průmyslu

Čemu ulehčí prodej „dcer“ Aero?

Šikovný tiskový mluvčí obhájí cokoliv... Nikdo nemůže od Investiční a Poštovní banky, a. s., (IPB) požadovat, aby se vzdala svého práva na úhradu úvěrů, které Aero holding, a. s., poskytla. (Jejich výše činí kolem 1,7 miliardy Kč.) V tomto směru se IPB chová pouze jako ostatní peněžní ústavy a spekulace o její úloze a záměrech jsou zbytečné, ohradil se vůči kritice banky její tiskový tajemník Jan Rezek.

Ve všech sdělovacích prostředcích se píše o problematickém úmyslu IPB iniciovat konkurs holdingové společnosti Aero. Podle slov. J. Rezka však představuje jednu z možných variant, jak vyřešit pohledávky banky vůči nesolventnímu podniku. Ovšem za jakou cenu?

Leteckému holdingu Aero prý již podle jeho slov „ulehčil“ prodej dceřiné společnosti Mesit Uherské Hradiště a připravuje se prodej otrokovického Moravanu, Letu Kunovice a pražského Motorletu. Do konkursu byly navrženy Čeňkovské strojírny. O společnosti Teset Semily zatím nebylo rozhodnuto, jasno by mělo být během dalších týdnů. Vedoucí oddělení pro styk s veřejností Aero Zdeněk Burian potvrdil, že se chystá vyčlenění dceřiných společností, které nejsou schopny další samostatné existence.

Co tedy bude dál? Výhledově by si měl holding podržet z deseti dceřiných společností pouze nejziskovější Aero Vodochody a dále pak Letov Praha, Technometru Radotín a Výzkumný a zkušební ústav Praha-Letňany, tedy „dcery“ s přímou dodavatelskou návazností na podnik ve Vodochodech.

Odborníci se vyjadřují, že pokud by nedošlo k dohodě mezi státem jako majoritním akcionářem Aero, bankou a dalšími věřiteli jak holdingu, tak dceřiných společností o další koncepci rozvoje a skutečně bylo zahájeno konkursní řízení, mělo by to s největší pravděpodobností za následek znehodnocení akcií 48 000 držitelů investičních kupónů a vážné ohrožení existence českého leteckého průmyslu.

IPB měla získat 30 % akcií Aero kapitalizací části své pohledávky. Přestó, že se akcionářem nestala, má své zástupce v představenstvu společnosti a směle realizuje program její restrukturalizace, který navrhla. Vede k útlumu výroby a ztrátě pracovních příležitostí. „Ulehčit“ našemu hospodářství o toto důležité odvětví je příliš vysokou cenou. Rozhodně by stát – reprezentovaný vedle Fondu národního majetku především ministerstvem průmyslu a obchodu a také ministerstvem obrany – neměl brát tuto záležitost na lehkou váhu.

(jap)

P. S.: K tématu se vrátíme v některém z příštích čísel rozhovorem s předsedou základní odborové organizace Aero Vodochody ing. Karlem Primasem.

Nový zákon o rodině

Letošní Mezinárodní rok rodiny by měl být podle prvního náměstka ministra práce a sociálních věcí Karla Kosa startovním rokem dlouhodobě zvýšené péče o rodinu jako základní jednotku společnosti, která má specifické postavení.

V květnu loňského roku byla vytvořena patnáctičlenná Národní koordinační rada ze zástupců ministerstev, parlamentu a odborných organizací zabývajících se rodinnou problematikou. Z rozpočtu ministerstva práce a sociálních věcí na rok 1994 bylo vyčleněno pět miliónů korun pro akce Roku rodiny. Současně toto ministerstvo ustanovilo Národní nadaci pro rodinu, která bude od sponzorů získávat prostředky na podporu rodinného programu v dalších letech.

Náměstek Kos se vyjádřil, že v průběhu tohoto roku by měl být připraven nový zákon o rodině. Dosavadní platí s minimálními změnami již od roku 1965 a naprosto nevyhovuje současným potřebám.

Zpřísňující změny by se měly týkat především situace rodiny kolem rozvodu a po něm. Návrh počítá se zvýšenou ochranou žen a dětí, pokud je manželka v době rozvodového řízení těhotná, nebo pokud v rodině žije zdravotně postižené dítě.

Nově by měla být vázána právní moc rozsudku o rozvodu na právní moc výroku o výchově a výživě a na úpravu styku rodiče s dítětem. To se dnes neděje automaticky najednou, jednání se táhnout třeba i rok. Návrh zákona počítá s povinností stýkat se s dítětem pro toho rodiče, kterému nebylo svěřeno do péče. Zatím je to dobrovolné, záleží pouze na jeho zájmu, řekl K. Kos.

Podle návrhu by se měla rozšířit ochrana dětí před týráním, zanedbáváním, špatným zacházením, před všemi formami tělesného a psychického násilí a před sexuálním vykořisťováním a zneužíváním.

Zákon o rodině by se měl zabývat rovněž výživným. To se na rozdíl od jiných příjmů zatím nevalorizuje a je nevymahatelné od řady lidí, například od osob ve výkonu trestu, které někdy i nepracují, od osob pracujících v cizině a od nezaměstnaných. Těmito problémy by se mělo zabývat ministerstvo spravedlnosti. Resortu práce a sociálních věcí se týká výživné ve vztahu k životnímu minimu, neboť řada rozvedených matek s nezletilými dětmi žije na hranici životního minima a je odkázána na státní dávky. Nově bude vymezena ohlašovací povinnost pro určité funkce a instituce.

Motocykly do Turecka

Smlouvu na dodávku motocyklů, jejich komponentů a náhradních dílů uzavřela Jawa Týnec nad Sázavou s tureckou firmou Ozbelge Izmir. Jak zpravodajku ČTK informoval vedoucí finančního úseku Miloslav Šimon, zavázal se turecký partner odebrat ročně šest až deset tisíc motocyklů.

Dalším krokem ke stabilizaci prodeje na tureckém trhu, kde motocykly týnecké Jawy jsou co do počtu prodaných výrobků na druhém místě, je vybudování montážního závodu přímo v Turecku. Na jeho stavbě se podílejí i pracovníci Jawy a první motocykly tam budou kompletovány už letos.

Siemens kupuje náš trh

MEZ – největší majetková transakce velké privatizace

Tři moravské výrobce elektromotorů - MEZ Mohelnice, Drásov a Frenštát – kupuje německá firma Siemens za 1,3 miliardy korun. Zároveň hodlá vyrovnat závazky těchto továren. Značné dluhy z minulých let v řádu stovek miliónů korun má zejména mohelnický výrobce, a to v souvislosti s výstavbou a nedostatečným využitím slévárny, dimenzované na potřeby trhu RVHP. Česká strana nemůže podle názoru privatizačního ministerstva takovou zátěž nést, proto odmítla myšlenku Siemensu na založení společného podniku. Obě strany se již dohodly na podmínkách prodeje, na kupní ceně i na způsobu jejího stanovení. Celá transakce je otázkou několika týdnů.

Zanedlouho se tak změní situace těchto tří moravských podniků: K lepšímu, či horšímu? Se vstupem německého kapitálu do českého průmyslu vždy nebývají nejlepší zkušenosti. Svědčí o tom především vývoj v mladoboleslavské Škodovce (o němž Kovák informoval), který vedl představitele OS KOVO k návrhu vládě, aby přezkoumala smlouvu s Volkswagenem. Koneckonců v plzeňské Škodě, v níž se uvažovalo o dílčím spojení – totiž jednoho závodu se Siemensem (viz reportáž Doženou svět? na str. 1), z dohody asi nic nebude. Zřejmě firmě příliš nedůvěřují a nechtějí závod prodat pod cenou.

Nežijeme ve vzduchoprázdnu, uvedená dění mají širokou publicitu, a proto si jisté v závodech MEZ všechna rizika uvědomují. Na názor k prodeji firmě Siemens jsme se zeptali předsedy základní odborové organizace závodu MEZ Frenštát PETRA ŠPAČKA, který je zároveň členem rady OS KOVO.

„O způsobu a termínu privatizace – vypracování privatizačního projektu byl v MEZ Frenštát od počátku informován VZO a jeho prostřednictvím (na pravidelných jednáních konferencí, aktivech úsekových důvěrníků i poradách na jednotlivých odděleních a dílnách) všichni zaměstnanci podniku. Obecně tedy bylo v podniku známo to, že bude MEZ Frenštát zařazen do druhé vlny kupónové privatizace, že poslední verze původního privatizačního projektu byla předložena VZO před jeho dodáním zakladateli. A rovněž to, že VZO vypracoval k tomuto privatizačnímu projektu své stanovisko, a nakonec i to, že nebyl nikým jiným vypracován konkurenční privatizační projekt.

Tento projekt předpokládal transformaci na akciovou společnost, privatizaci kupónovou metodou s určenými podíly restituentům, obci a dále prodej objektů nesouvisejících s výrobní činností ve veřejné soutěži a bezplatný převod podnikových bytů městu. V této době, tj. zhruba ve 3. čtvrtletí r. 1992, už bylo rovněž ve vedení podniku i ve VZO OS KOVO známo, že firma Siemens jedná o vstupu do MEZ Mohelnice. Snaha o zachování kompletní řady elektromotorů, vyráběných dle velikosti v Mohelnici, Frenštátu a Drásově, dále snaha o zachování dlouho budovaných společných zahraničních trhů i doporučení expertů působících na ministerstvu privatizace nakonec byly hlavní důvody toho, že management jednotlivých MEZ i firma Siemens se začaly přiklánět k přímému prodeji všech tří firem koncernu Siemens.

Mezi členy VZO MEZ Frenštát i ostatními zaměstnanci není na tento druhý privatizační projekt (na přímý prodej předem určenému zahraničnímu zájemci) jednotný názor. Vyskytují se i obavy o budoucnost a zaměstnanost. Zástupci firmy Siemens při několika návštěvách MEZ Frenštát prezentovali svůj podnik jako špičkový co do sociálního zabezpečení. S nejmenší fluktuací v Německu a poskytující zaměstnancům rekreační pobyty ve vlastních zařízeních. Přesto se VZO domnívá i já osobně, že jeden z důvodů, proč Siemens chce koupit motorářské podniky MEZ na Moravě, je levnější pracovní síla nebo dle jejich terminologie nižší personální náklady. V současné době se VZO soustřeďuje na brzké jednání s případným novým zaměstnavatelem o tvorbě a rozpočtu sociálního fondu – vzhledem k tomu, že kolektivní smlouvu na rok 1994 již máme uzavřenou a podepsanou.“

Máte tedy, či nemáte obavy z případného obdobného vývoje, jaký nastal ve Škodě Mladá Boleslav po vstupu koncernu Volkswagen do tohoto podniku?

„Upřímně řečeno, máme. Vyjádřil bych to ale jinak. Obavy se budou vyskytovat vždy, jestliže konkurent kupuje fabriky se stejným sortimentem (ovšem Siemens na vyšší úrovni). Obavy samozřejmě jsou. Fúzí těchto firem se stane, že bude Siemens v Evropě asi největším výrobcem elektromotorů.“

Monopolním?

„U nás jistě. V Evropě vzroste jeho podíl řádově na 20 procent. Samozřejmě kupuje náš trh.“

JANA POTUŽÁKOVÁ

Tesla hledí s důvěrou do budoucna

Razantní rozšíření orientace divize řídicí a dispečerské techniky akciové společnosti Tesla Praha Strašnice na ruský trh – zejména v oboru řídicí a telekomunikační techniky – a strojní divize na západní trhy jsou spolu s vítězstvím ve výběrovém řízení České armády na dodávky telefonních přístrojů hlavními úspěchy současné obchodní a výrobní politiky podniku.

Firma vyrábí klasickou řídicí a dispečerskou techniku pro přenos dat v oblasti energetiky, dopravy a vodního hospodářství a kooperuje se špičkovými světovými výrobci při výrobě telefonních přístrojů a televizních přijímačů.

Podle Jiřího Bednáře z marketingového oddělení společnosti se Tesle v Rusku podařilo najít solventního zákazníka pro odběr zajímavého množství televizních přijímačů, které doposud vznikaly v kooperaci s korejskou firmou Goldstar a od letošního března se budou vyrábět také s firmou Grundig Austria. Televizní přijímače budou kompletovány z rakouských komponentů a na domácí i zahraniční trhy půjdou pod značkou Tesla. Předběžné kontrakty na dodávky dispečerské a řídicí techniky a barevných televizních přijímačů do Ruska byly již podepsány.

Perspektiva podniku spočívá především v technickém a výrobním zázemí, které je postupně modernizováno (byly např. zakoupeny moderní stroje Trumabend a Trumatik, které umožňují strojní výrobu pro západní trhy).

Kvalita oceli bez připomínek

Závod válcoven plochých ocelí Nové hutě, a. s., Ostrava musel o 50 procent zpřesnit výrobu pásové oceli o šířce 250 mm a 800 mm pro výrobu autokol. Snížení tloušťkové tolerance z 0,2 mm na 0,1 mm vycházelo z požadavků koncernu Volkswagen po vstupu do mladoboleslavské Škody.

Potřeba konkurenceschopnosti si na pásové trati vynutila změnu konstrukce válcovacích stolic a způsob vytlačování bram z pece. Jejím výsledkem je rovnoměrné a správné nasměrování hořáků a odstranění teplotních rozdílů na začátku a konci pásu.

U pásové trati 800 mm byl v minulém roce zaveden diferencovaný ohřev řízený počítačem. Celá trať je vybavena izolovanými poklopy, jež omezují nepříznivé vlivy změn počasí na výsledný produkt. Řada úprav byla provedena také na výbězích válcovacích tratí, zejména u přemisťování konečných plechových svitků.

Pásovou ocel o šíři 250 a 800 mm válcovny dodávají závodu Autokola Nová huť, který vyrábí ráfky a disky autokol pro mladoboleslavskou Škodovku. Vedoucí pásových tratí Zdeněk Prokeš uvedl, že po uvedených změnách nejsou ze strany Autokol a Škody ke kvalitě oceli vážnější připomínky.

Tank pro rok 2000?

Čtyři až šest variant komplexní modernizace tanku T-72 schválilo pro různé zákazníky předsednictvo a. s. RDP Group v Adamově. Uvedl to generální ředitel společnosti Jan Vlček.

RDP Group sdružuje od loňského září 40 významných podniků ČR, čítajících podle J. Vlčka 200 000 nejkvalifikovanějších lidí od techniků až po inženýry. Mezi akcionáře patří Škoda Plzeň, Škoda Liaz, Avia Praha, Třinecké železárny Třinec, Adast Adamov, některé české firmy zabývající se výrobou zbraní a střeliva, např. Zbrojovka Vsetín a Zbrojovka Uherský brod.

Modernizovaný tank ponese označení CZ 2000. Má vylepšený motor, převodovku, systém nočního vidění a řízení palby, pancéřování a může využívat novou munici s větší účinností. Jednu z variant připravil výrobce pro armádu ČR jako nejdůležitějšího zákazníka.

Generální ředitel upozornil, že firma RDP Group nabízí jako jediná komplexní řešení modernizace. Vedle ní existuje několik firem, které řeší pouze modernizace jednotlivých systémů T-72.

Výroba komponentů pro modernizaci výhradně již používaných tanků by přitom měla být duální, tzn. kombinovaná s civilní výrobou, protože například motor, převodovka či komunikační systémy se dají použít i pro civilní účely. Řada prvků, například systémy spojení, by měla být podle Vlčkova vyjádření kompatibilní se systémy používanými v NATO.

Obchodní ředitel RDP Group Milan Faltus uvedl, že v současné době je mimo země bývalého SSSR, kde jako potenciální zákazník připadají pouze pobaltské republiky, 6500 kusů T-72, včetně nespecifikovaných mimoevropských zemí.

Možnost modernizace v jiných zemích bude společnost koordinovat s ministerstvy průmyslu a obchodu, obrany, zahraničních věcí a vnitra, jejichž zástupce zve na zasedání představenstva.

Projekt na modernizaci T-72 vypracovali odborníci ze Škody Plzeň po konzultaci se specializovanými organizacemi, které jsou členy společnosti RDP Group. O modernizaci tanku se začalo uvažovat loni v létě.

Poměr mezi civilní a zbrojní výrobou v RDP Group je podle Jana Vlčka 20 ku 80 procentům. „Jestliže vycházíme ze současného stavu, chceme dosáhnout cílový stav během deseti let: 20 procent speciální a 80 procent civilní výroby,“ upřesnil.

První kolektivní smlouvy

V hornictví

Týden dovolené navíc, zvyšování mezd spolu s inflací, ochranu pracovníků při převedení na jinou práci, věrnostní odměny horníkům, náhrada mzdy při překážkách v práci, zvláštní výpomoc horníkům a úrazové připojištění budou zahrnuty ve vyšší kolektivní smlouvě, kterou na tento rok uzavřely Odborový svaz pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu a Zaměstnavatelský svaz důlního a naftového průmyslu – Společenství těžařů České republiky.

„Týden dovolené navíc“ bude znamenat pro zaměstnance pracující „pod zemí“ celkem šest týdnů dovolené, pro zaměstnance pracující „nad zemí“ pět týdnů.

Výše odstupného byla po dohodě obou stran stanovena na pětinásobek měsíčního platu pro organizace, v nichž probíhá státní útlumový program. Obě strany se k tomuto bodu vrátí po přijetí novely Zákoníku práce parlamentem, informoval tiskový mluvčí odborového svazu M. Červenka.

Na Českých drahách

Kolektivní smlouvu na rok 1994 podepsali také odboráři a vedení Českých drah. Jednání o jednotlivých bodech probíhala na úrovni společných komisí, které postupně odstranily všechny sporné body.

Zástupci železničářů se v květnu dohodli s ministrem dopravy Janem Stráským na prodloužení kolektivní smlouvy pro rok 1992 až do 31. prosince 1993. Do textu prodloužené smlouvy zároveň zapracovali ustanovení, že České dráhy oproti roku 1992 zabezpečí směrný růst průměrné mzdy ve výši 18 procent.

Nová kolektivní smlouva na tento rok zakotvuje nové stanovení tarifních stupňů, zvýhodnění práce v nepřetržitém režimu a další dílčí změny. Konečné znění se však netýká zkrácení pracovní doby nebo zvýšení nároků na dovolenou.

Slovensko na vlastních nohou?

Situace na Slovensku není podle místopředsedy slovenské vlády Sergeje Kozlíka tak špatná, jak plyne ze statistických údajů. Uvádějí 49 procent obyvatel žijících pod hranicí životního minima, kterou představuje měsíční příjem 2000 korun. S. Kozlík argumentoval tím, že ve statistice jsou zahrnuty pouze takzvané evidované příjmy. Své prohlášení doložil tvrzením, že část obyvatelstva má ještě další příjmy, které již statistika neeviduje.

Řešením vzniklé situace by měl být větší rozvoj podnikání, k tomu jsou však zapotřebí půjčky a zahraniční kapitál. Také je, jak S. Kozlík řekl, nezbytné mobilizovat domácí zdroje. Například podnikům podléhajícím konverzi bylo poskytnuto ze státního rozpočtu zhruba 2,8 miliardy korun.

Slovenský vicepremiér prohlásil, že se neobává hospodářského bankrotu. Poznamenal, že podle studie společnosti Empirica v Bonnu je ze 414 zkoumaných regionů Evropy pro podnikání nejvhodnější Bratislava. Dále uvedl, že existuje přes 40 projektů na využití bratislavských i slovenských výhod pro podnikání.

Slováky vyzval, aby více důvěřovali v sílu nového státu. Podle něj Slovensko sice stojí na nepevných nohou, ale na vlastních, a to je nejdůležitější.

Plíživý růst nezaměstnanosti

Nezaměstnanost u našich východních sousedů podle údajů ministerstva práce, sociálních věcí a rodiny Slovenské republiky stoupla za posledních pět měsíců z 12,5 procenta na 14 procent.

Ze statistické analýzy vyplývá, že i když celkový nárůst nezaměstnanosti není dramatický, znepokojující je jeho nepřetržitost. Z celkového počtu 38 slovenských okresů poklesla míra nezaměstnanosti pouze v pěti. V listopadu loňského roku připadlo na jedno volné místo rekordních 43 nezaměstnaných, zatímco na konci června jich bylo „pouhých“ 29.

Růst nezaměstnanosti koncem minulého roku má ve velké míře na svědomí likvidace neefektivních pracovních míst. Ke konci listopadu evidovaly slovenské úřady práce téměř 356 000 nezaměstnaných, měsíční nárůst představuje 6000 osob.

Západní experti v sociální oblasti se shodují, že pokud se průměrná nezaměstnanost vyšplhá nad 20 procent, ocitá se region na prahu sociálních nepokojů. Na Slovensku existuje nyní devět okresů s nezaměstnaností překračující 20 procent. Pokud by růst nezaměstnanosti pokračoval stejným tempem i letos, sedmnáctiprocentní hranice nezaměstnanosti, jak je uvedena ve státním rozpočtu, by byla překročena již v srpnu 1994.

Konfederace do voleb

Pokles členské základny Slovenské konfederace odborových svazů o 150 000 členů označil předseda konfederace Alojz Engliš za důsledek vysoké nezaměstnanosti, přechodu bývalých členů do soukromého sektoru a neexistence odborových organizací v nově vzniklých podnicích.

Podle Engliše si lidé musejí uvědomit, že organizovanost v odborech jim poskytuje určitou právní ochranu, umožňuje, aby je někdo zastupoval při kolektivním vyjednávání, anebo pomohl vypracovat privatizační projekt. „Nejsou to jen salónky a klobásy na MDŽ,“ dodal.

Konfederace ustoupila od ohlašovaných shromáždění zamýšlejících upozornit vládu na problémy v sociální oblasti. O to, aby se nepořádala, požádala sama slovenská vláda s vysvětlením, že by „nebylo dobré vyvolávat dojem sociálních nepokojů“ před Mezinárodním měnovým fondem.

A. Engliš vyjádřil nespokojenost s postojem vlády k tripartitě. I když konfederace odborových svazů předloží při jednání dostatečné argumenty, „pokud vládě nevyhovují, neakceptuje je,“ řekl. Zdůraznil, že cílem odborů není politická moc, ale vliv na prosazování svých myšlenek: „Odbory jsou nadstranické, ne apolitické.“

Konfederace se míní zapojit do voleb, i když ne jako politická strana: „Jde o to, abychom naše schopné lidi umístili na kandidátky politických stran tak, abychom při prosazování svých myšlenek nemuseli složitým způsobem lobbovat v parlamentě.“

Ze světových trendů jsme se zatím nepoučili
Poddaní, nebo spolupracovníci?

Každá větší organizace má svůj aparát. Ten je nutný, představuje určitou řídící a odbornou kapacitu organizace, pokud se nezvrtne v byrokracii. Dnes se proto všechny velké organizace ve světě snaží racionalizovat řízení – změnit byrokratické provádění příkazů (které se může stát samoúčelem) v angažovanou spoluúčast podřízených na řízení samém. To platí i pro odbory. Dokonce pro ně dvojnásob – protože je žádoucí osobní angažovanost odborářů vůči své organizaci i vůči poslání odborů.

V zájmu svého poslání odborový aparát potřebuje týmovou práci. Ne z důvodu, že je to v módě, ale proto, že je funkční. Základním předpokladem takové práce je dobrý vedoucí a fungující systém předávání informací. Vedoucí musí být schopen – a ochoten – je svým podřízeným poskytovat a také od nich přebírat. Věnuje této spolupráci náležitý čas. Jedině ten, kdo se nebojí chytrých a samostatných podřízených, je vhodným vedoucím.

Odbory jsou typ organizace, v níž se volení reprezentanti členů opírají o profesionální aparát a jejich část se fakticky stává špičkou tohoto aparátu. V podmínkách naší země, která poznala nejen vládu, ale i diktaturu zvlčilého aparátu totalitního systému, musí vztah volených funkcionářů a aparátu stát daleko více na principech týmové práce a vědomí odpovědnosti za celek organizace.

Jestliže tomu tak není, všechny nectnosti aparátu – úřadování pro úřadování, alibismus, krytí neschopnosti formální poslušností i povznesenosti nad potřebami členských organizací – začnou bujet. V organizaci převažují poslušní poddaní a „hodní“ úředníci – schopní odcházejí, neschopní zůstávají – a celek degeneruje. V takové situaci se naštěstí nenacházíme, ale ozývají se vážné signály, že k procesu byrokratizace aparátu dochází. K řešení máme předpoklady a musíme je mít.

Vedoucí a vedení si zkrátka musí uvědomit, že jejich role není jen v jednání s partnery navenek (což je skutečně hlavní), ale i v pozornosti věnované vlastním pracovníkům. Mít poddané je svým způsobem pohodlnější – stačí přikazovat a oni musí plnit. (Jak – to je vždy druhá otázka.) Mít spolupracovníky je namáhavější – musíme je zasvěcovat, žádat od nich názory, návrhy a nápady (a poslouchat je), chtít od nich odpovědnost v rozhodování, diskutovat s nimi a – profesionálně jejich práci hodnotit.

Dá to zkrátka víc práce (i na sobě). Co je však efektivnější – poddaní, nebo spolupracovníci? Ve světě to již vědí.

IGOR PLESKOT

Bez střechy nad hlavou

Americkou veřejnost znepokojuje prudký vzestup počtu rodin s dětmi bez střechy nad hlavou. V současnosti žije ve velkoměstech USA 43 procent bezdomovců, jak vyplývá ze zprávy starostů 26 amerických měst. Stejný počet bezdomovců tvoří svobodní muži, 11 procent svobodné ženy a zbytek bezprizorné děti. Asi třetina rodin, které v uplynulém roce žádaly o místo v provizorních útulcích, musela být odmítnuta.

Přesný počet bezdomovců zpráva neuvádí, ale desetiprocentní nárůst poptávky po místech v útulcích jasně signalizuje růst tohoto problému.

Celkem 48 procent bezdomovců má problémy s alkoholem nebo drogami a 27 procent je duševně nemocných. Nicméně 18 procent z nich pracuje na plný nebo částečný úvazek.

Rostoucí počet rodin bez střechy nad hlavou přičítají američtí starostové především poklesu pracovních příležitostí, které umožňují živit rodinu, a nedostatečné sociální záchranné síti, která by jim pomohla.

Přestože předcházející americké vlády výdaje na řešení problému bezdomovců omezovaly, současný náměstek amerického ministra bytové výstavby a rozvoje měst Andrew Cuomo nevyloučil změnu postoje. Nedávný průzkum veřejného mínění totiž ukázal, že osmdesát procent Američanů je ochotno platit vyšší daně, které by byly vynaloženy na levné bydlení pro bezdomovce. Ministr bytové výstavby Henry Cisneros hodlá příští rok požádat o zvýšení federálních výdajů na podporu bezdomovců z nynějších 823 miliónů dolarů na 1,6 miliardy ročně.

Podle zprávy představují 56 procent bezdomovců černí Američané, 27 procent běloši, 13 procent Američané latinskoamerického původu, tři procenta původní obyvatelé kontinentu a jedno procento Američané asijského původu.

Snímek Jaroslav Hodík

Zpracovala (jap)

RUSKO

Na Urale zdravěji

Největší železárny a ocelárny světa, Metalurgický kombinát v Magnitogorsku (MKK) na jižním Urale, bude vybaven rakouskou ekologickou technologií pro čištění odpadních plynů. Uvedl to zástupce MKK pro Rakousko profesor Jurij Levin.

Podle jeho slov bude celý projekt v hodnotě 500 miliónů ATS realizován ve spolupráci s rakouskou divizí společnosti Voest Alpine (VA) pro průmyslové investiční celky (VA – Industrieanlagenbau). Už je hotova studie realizovatelnosti, ale bude třeba ještě definitivně vyjasnit otázku financování projektu. V této souvislosti J. Levin vyzdvihl úlohu vídeňského koncernu Nordex, který se specializuje na obchod mezi Západem a zeměmi SNS, a otázky financování přitom řeší prostřednictvím vytváření bankovních konsorcií.

Podle ruské Státní komise pro měření škodlivin patří co do množství emisí Magnitogorsk k nejvíce zamořeným oblastem Ruska. Čištění odpadních plynů má být podle J. Levina v magnitogorském kombinátu řešeno na základě zkušeností u hutí v rakouském Linci. Kromě toho se v Magnitogorsku plánuje výstavba linky pro válcování za studena v hodnotě 7,2 miliardy ATS, uvedla agentura APA.

Zbraně jen za tvrdou měnu

Ruský ministr vnějších ekonomických vztahů Oleg Davydov prohlásil, že jeho země má kapacity, aby mohla v tomto roce zdvojnásobit export zbraní.

V roce 1993 Rusko vyvezlo zbraně v hodnotě 1,2 miliardy dolarů. Z politických důvodů zastavilo dodávky do válčících zemí – Afghánistánu, Angoly, Etiopie. Davydov však zdůraznil, že Rusko z vývozu zbraní do těchto zemí v minulosti nic nemělo. Nyní dochází ke změně celého systému tak, že je bude dodávat pouze za tvrdou měnu.

Pro koordinaci činnosti vývozců zbraní a investic do zbrojního průmyslu byla založena nová společnost – Rosvooruženije. Odpovědnost za povolování a kontrolu tohoto exportu však zůstane na ministerstvu zahraničního obchodu.

Milionářská daň na pomoc chudým?

Ruská vláda navrhla na rok 1994 zvýšení sociálních výdajů a zlepšení situace nejchudších vrstev obyvatelstva. Uvedl to ministr práce Gennadij Melikjan. Podle jeho slov byly vloni v říjnu příjmy více než poloviny pracujícího obyvatelstva nižší než průměrná mzda 105 000 rublů a jedno procento obyvatel přežívalo na minimální mzdě 7740 rublů. V prosinci byla stanovena nová minimální mzda 14 620 rublů.

Po volebním úspěchu nacionalistů Vladimíra Žirinovského, který je zřejmě výsledkem protestu proti ekonomickým dopadům ruských reforem, se zvýšila naléhavost zlepšení životních podmínek obyvatel Ruska. Premiér Viktor Černomyrdin v této souvislosti prohlásil, že vláda se nyní bude méně zaměřovat na přísnou měnovou politiku a věnovat více pozornosti investicím, které by přinesly zvýšení zaměstnanosti. Zároveň bude hledat zdroje financí na zvýšení sociálních výdajů, aniž by narušila rozpočet. Jejím cílem je snížit v roce 1994 rozpočtový schodek na pět procent hrubého národního produktu z 10 % v roce 1993. Sociální výdaje se přitom mají zvýšit na 13 % hrubého národního produktu z devíti procent v roce 1993.

První náměstek premiéra Vladimír Šumejko naznačil, že by vláda mohla zvýšit daň z příjmu pro bohaté občany a získat tak prostředky na sociální výdaje. Jde o asi „milionářskou dávku“ chudým.

USA

Letecký průmysl s rekordními zisky

Odbyt leteckého průmyslu ve Spojených státech amerických klesl v roce 1993 o deset procent na 124 miliard dolarů. Odvětví však snížením počtu pracovníků o 131 000 zvýšilo produktivitu natolik, že se tento rok vykáže rekordní zisk pět miliard USD. Oznámili to představitelé Sdružení leteckého průmyslu.

Pro rok 1994 předpokládají další pokles odbytu o osm miliard na úroveň 116 miliard USD. Počet zaměstnanců se zřejmě sníží o dalších 50 000 osob na celkových 860 000 osob, což bude nejnižší úroveň od roku 1977. (Od roku 1989 bylo v leteckém průmyslu zrušeno 422 000 pracovních míst.)

Prezident sdružení Don Fugua prohlásil, že se odbyt ve vojenském letectví snížil podle očekávání, nicméně největší pokles byl zaznamenán v odbytu civilních letadel. Jejich prodej se podle prezidentových předpokladů zvýší až po dvou až třech letech poklesu. Letecké společnosti musí totiž po překonání finanční krize začít nahrazovat svůj letecký park. Kapacita trhu dopravních letadel se v příštích dvou desetiletích odhaduje na 800 miliard až bilión USD. Informovaly o tom agentury AP a Reuter. (ou)

NĚMECKO

Oživení jen v odpadovém hospodářství?

Většina německých odvětvových svazů ve starých spolkových zemích nepředpokládá, že by v tomto roce došlo k výraznějšímu hospodářskému oživení. Pouze zástupci deseti z celkem 41 svazů očekávají, že se jejich obrat proti letošnímu roku mírně zvýší. Vyplývá to z ankety kolínského Ústavu německého hospodářství.

Ještě pesimističtější jsou názory zástupců německých odvětvových svazů, pokud jde o zaměstnanost. Celkem 35 jich v anketě IW uvedlo, že počet zaměstnanců v příslušných odvětvích v roce 1994 dále klesne. Se stejným počtem zaměstnanců jako letos počítají jen svazy zastupující řemesla, velkoobchod a maloobchod, potravinářský průmysl, pohostinství a nakladatelství časopisů. Jediné odvětví v západním Německu, které plánuje růst počtu zaměstnávaných pracovníků, je odpadové hospodářství.

FRANCIE

La Rochelle – město elektrických aut

La Rochelle ve středozápadní Francii se stalo prvním městem na světě, které má všechny potřebné služby pro soukromá auta na elektrický pohon. Oznámil to francouzský rozhlas.

V městě a jeho nejbližším okolí existuje síť parkovacích míst s elektrickými přípojkami na dobíjení baterií. Nabíjení akumulátoru po dobu deseti minut stačí na ujetí 20 kilometrů. Úplné nabití baterií, které umožní ujet 100 kilometrů, stojí devět franků (cena asi 1,5 litru benzínu). Opravárenský servis je zatím zdarma.

K nevýhodám elektrických aut patří především dojezd, který z nich dělá zatím výhradně městská vozidla. Technické řešení je prý zatím v nedohlednu. Další nevýhodou, kterou představuje vysoká cena, by měla vyřešit sériová výroba. Na konci století se má ve Francii vyrábět ročně až 50 000 těchto vozů – za stejnou cenu jako auta se vznětovým motorem. (pa)

Doženou svět?

(Dokončení ze str. 1)

200 tisíc na režii a na všechno ostatní. Naši si však budou chtít také vydělat peníze. Nemůžeme pořád říkat, že máme lacinou pracovní sílu, a honosit se tím."

Jak dlouho se budeme smát?

Generální ředitel uvedl toto srovnání: Jestliže vezmeme mzdu našeho pracovníka za 100 %, pak v Německu činí 700 %, v Polsku 60 % a na Ukrajině 20 %. V Německu padla většina oceláren a sléváren, „my se teď smějeme, protože jsme tu práci převzali od nich. Ale jak dlouho se budeme takto smát? Pokud nezvedneme produktivitu, tak do té doby, než nám tu práci sebere Ukrajina a Polsko.

Budu spokojený, když v průběhu dvou let bude normální mzda dělníka ve Škodovce činit 10 tisíc Kč. Když má 5,5 tisíc a vžiju se do jeho postavení, tak nemohu být spokojený. Chtěl bych vás vyzvat, abyste podnítili lidi k pořádné práci," vyzval L. Soudek. Jestli ovšem právě v tomto spočívá úloha odborů, je přinejmenším diskutabilní. Pan ředitel se přirozeně dívá na odborářskou práci ze svého hlediska.

Auto nové generace

Za zmínku jistě stojí ještě jedna aktivita plzeňské Škodovky, a to výroba elektromobilu. Ty se vyráběly již dříve, ale „díky" nešťastné transakci naší vlády, která odevzdala Škodě Mladá Boleslav – po odkoupení části jejích akcií Volkswagenem – výhradní právo k užívání škodováckého loga pro všechny motorové vozy, jsou cenově příliš náročné. Plzeňská Škodovka si totiž musí – aby mohla své (doposud) vlastní logo používat – kupovat Favorit z Mladé Boleslavi, vyjmout z něj spalovací motor a vybavit auto příslušným elektromobilovým zařízením. Na dovršení všeho nesmí ani tento vyjmutý motor prodat.

Odborníci z Škody Engineering Ejpovice, s. s r. o., nyní zkonstruovali – až na vakuovou pumpu a baterii – elektromobil výhradně z českých dílů, který dostal značku Beta. Ředitel s. s r. o. Ejpovice Karel Kleinmond ho nazval „autem nové generace". Jeho spotřeba je vskutku laciná, činí deset haléřů na kilometr.

Vývoj a postavení elektromobilu trvalo pouze rok. Maximální rychlost vozu činí 80 km/hod. Nabíječka, která je umístěna v elektromobilu, umožňuje dobíjení na cestě. Vzhledem k tomu, že je třeba dobíjet poměrně často, je vůz použitelný především pro městskou dopravu. Škodováci předpokládají, že nultou sérii začnou v Ejpovicích vyrábět v první polovině roku 1994. V druhé polovině pak počítají se sériovou výrobou. Širší zavedení tohoto vozu by mohlo mít výrazný vliv na zlepšení velkoměstských ovzduší.

Kdo s tím pohne?

Aktivity a plány plzeňské Škodovky jsou tedy skutečně široké. Otázkou je, kdy to výrazněji pocítí její zaměstnanci na výplatních páskách. Generální ředitel Soudek to váže na zvýšení produktivity. To je jistě správné. Je však třeba připomenout, že větší díl zodpovědnosti nese v tomto ohledu management. Pouze on má v rukou páky, aby vytvořil na pracovišti takové podmínky, které budou růst produktivity práce umožňovat a podněcovat.

MARTIN BENEŠ

anketa

Odborový svaz KOVO navrhl vládě, aby odstoupila od smlouvy Škody Mladá Boleslav s Volkswagenem. Jak se díváte na to, že vláda tento návrh odmítla?

?, 60 let, inženýr

Já jsem cizinec, takže se v tom moc dobře nevyznám, ale vadí mi, že se sem ten německý koncern tlačí stejně jako u nás v Polsku. Mám strach, že budeme v Evropě jako chudáci na kolenou.

Oldřich Velen, 70 let, herec

Záleží na tom, jak ta Škodovka na tom je. Jestliže uzavírala smlouvu s Volkswagenem, tak asi věděla, proč to dělá. Teď ty potíže, co se objevily, nejsou potíže, které bychom my vyřešili, protože ten obrovskej koncern Volkswagen má svoje vlastní problémy v západním Německu a my jsme jenom taková kapka. Jestli je v té smlouvě nějaká skulina, tak bych doporučoval se odtud vyšachovat, protože tak slavná firma, jako je Škoda Mladá Boleslav, by si našla jiného partnera..

Jana Čapková, 51 let, účetní

Teď jste mě zaskočili, todleto skutečně nevím. Já dělám u Československých aerolinií a to je podobný, tam je ten samej problém v podstatě. Někdo tu smlouvu udělal tenkrát a asi to nedomyslel správně, ale jak se to má řešit, to vám neřeknu, protože nejsem odborník.

Miloslava Vajdlová, 27 let, odborná asistentka

Moc toho o tom nevím, ale pokud jde o Volkswagen, ten má asi svých starostí dost i jinde, i se svou mateřskou továrnou, a odbory ve Škodovce mu určitě moc nepomůžou.

Igor Zahradníček, 27 let, skladník

Víte, já nemám moc odbory rád. To je první věc, ze který vycházím. Druhá věc je, že abych na tohle mohl odpovědět, tak bych toho musel vědět trošku víc, ne jenom to, co se píše v novinách. Vláda rozhodla tak, jak rozhodla, a já nemůžu posoudit, jestli dodržování nebo nedodržování podmínek, který si stanovili s Volkswagenem, je natolik závažný, aby odstoupili.

Markéta Vavříková, 20 let, studentka

Nemyslím si, že je dobré, že smlouva trvá vzhledem k výsledkům Volkswagenu na Západě, jde to tam od deseti k pěti, abych tak řekla, takže bych byla pro to, abychom odstoupili od smlouvy.

SIMONA NOVOTNÁ
Snímky Jaroslav Hodík

Rada psychologa

Před pár týdny jsem ztratil práci. Nejdřív jsem to bral na lehkou váhu, ale brzo mě ta situace začala jít na nervy. Hodiny neužitečně strávené na úřadu práce, kde si člověk chtě nechtě připadá jako outsider... A když mně – huťařovi – nabízeli místo číšníka, tak bych je nejradši nakop do zadku! Rekvalifikovat se není v mém věku (50) žádná sranda a manželka taky zrovna neskáká radostí do stropu, když přinesu domů dva tácy. Zkrátka, dostávám se pomalu, ale jistě do stavu, že nevím kudy kam.

Abych Vám jako psycholog mohl kvalifikovaně odpovědět, potřeboval bych si nejdříve udělat (s Vaší pomocí) jasno v tom, s jakou otázkou či problémem se na mě vlastně obracíte. Připadá mi, že Vaše situace zasluhuje poradu psychologa na úřadu práce, kde ovšem taková možnost existuje (na kterémkoli UP by Vám měli podat informaci, kam se můžete obrátit).

Psycholog úřadu práce je nová, tři roky vznikající profese.*) Mnozí psychologové jsou již vyškoleni na kvalifikovanou pomoc, spočívající v tom, aby se spolu s Vámi – klientem dobrali toho, co v dané situaci můžete podnikat sám, abyste neztratil kontakt se světem práce a pracovních příležitostí. Psychologická pomoc směřuje také k tomu, jak byste se mohl se svým problémem co nejlépe duševně vyrovnat, nepodlehnout pocitům vlastní zbytečnosti a společenské nespravedlnosti, která kohokoli z nás svádí k rezignaci a ublíženosti, životní pasivitě a ke zvýraznění těch nejhorších sklonů, které u sebe můžeme pozorovat. Jde o to, jak neztratit ani v takové, pro každého člověka ponižující a náročné situaci, pocit vlastní hodnoty a vědomí toho, co všechno dokážu a jaké jsou vlastně moje šance.

To je pravý smysl a úloha psychologa na úřadu práce – být s Vámi a poskytnout Vám oporu, vhodnou radu i zkušenost. Krom toho by Vás měl vybavit nezbytnými, elementárními dovednostmi, jak jednat s úředníkem, který ve Vás nevidí člověka, ale myslí v tabulkách, číslech, předpisech a usneseních. S takovým úředníkem můžeme sice pohrdat, ale žádoucí je naklonit si ho na svou stranu, aby nám poradil v našem zájmu. To je nakonec jeho povinnost, za to je především placen, i když to mu asi nebudeme říkat.

Takové praktické schopnosti jednat se lze naučit a mnohdy k tomu stačí dodržet několik základních pravidel – např. vzbudit dojem, že uznáváme důležitost a nenahraditelnost úředníka, že chápeme, jak obtížnou úlohu má, a že my samozřejmě učiníme vše pro to, abychom mu ji usnadnili, nepřeme se s ním, pokud nám něco tvrdí, s čím nemůžeme souhlasit, ale odzbrojujeme jej svou nenápadnou vytrvalostí a trpělivostí. Navozujeme dojem, že stačí strašně málo z jeho strany, aby nám zásadně pomohl. Samozřejmě, žádný úředník není úplně stejný úředník, má různé slabiny a silné stránky. S mužem jednáme jinak než s ženou a se starší ženou jednáme jinak než s mladou. Spolknutí tohoto hořkého kalichu jednání s úředníkem se rozhodně mnohonásobně vyplácí, uvědomíme-li si, že on, úředník, je skutečně zbytečný, protože v tom, čeho si na sobě nejvíce váží, totiž být strážcem pořádku a nařízení, je principiálně nahraditelný „informačním automatem".

Psycholog na úřadu práce by Vám měl nejen pomoci v hledání vhodné strategie jednání s osobami, na nichž závisí Vaše další existence (strategie šité Vám na míru), ale měl by se též vyznat v konkrétních poměrech, aby Vám mohl usnadnit přístup ke konkrétním osobám. Alespoň by měl znát lidi, kteří se v tom vyznají.

Na to všechno máte nikým nezpochybnitelné právo, protože Vaše nezaměstnanost není jen Váš problém, ale je to zároveň problém společenský. Vím, že dosud neexistuje taková humánní síť, jak jsem ji popsal, ale pro Vás už teď platí, že Vy rozhodně nemusíte dělat všechno. Něco byste rozhodně dělat neměl a něco byste rozhodně dělat měl. Potřebujete být informován o svých právech a o svých možnostech!

Píšete také, že nevíte kudy kam. S tím by Vám mohl pomoci jakýkoli schopný psycholog. Nebude umět ani tak poradit v tom, kam jít a co dělat, ale spíše v tom, jak si zachovat svou důstojnost, jak se cítit dobře a zůstat alespoň „nasraným optimistou".

*) Na úřadech práce se setkáte s třemi profesemi pracovníků: vedle zmíněného psychologa je to poradenský pracovník a tzv. zprostředkovatel.

Zprostředkovatel, dosud nejdůležitější osoba, pouze zprostředkuje informace o pracovních příležitostech. Poradce se zabývá lidmi, které zprostředkovatel nemohl uspokojit v jejich požadavcích. Poradce bere v potaz též osobní situaci žadatele: srovnává možnosti (místního) trhu práce s možnostmi a potřebami daného člověka. Psycholog by měl pracovat ještě komplexněji – s lidmi, s nimiž se neví rady ani poradce. Takové jsou alespoň vládní směrnice pro tento úřad.

PhDr. VRATISLAV STRNAD

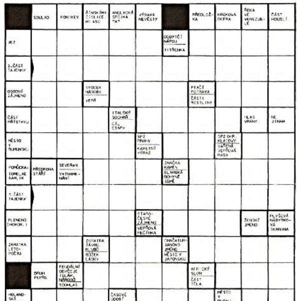

Dne 27. prosince 1993 zemřela VALERIE KRATĚNOVÁ, dlouholetá odborářka, v roce 1968 členka předsednictva OS KOVO, zakládající členka sekce svářečů a paličů, od roku 1989 iniciátorka znovuustavení této sekce.

Téměř 30 let svařovala ve smíchovské Tatrovce, což závažně ovlivnilo její zdraví.

Patřila k těm vzácným lidem, kteří chtějí a umějí pomoci všem kolem sebe v každé situaci.

Vždy byla a nadále zůstane silnou autoritou a morálním vzorem pro činnost sekce svařečů a paličů. Měli jsme ji rádi a bude nám chybět. Čest její památce!

Stanislav Beneš, Alexej Hájek

Národní dům na Smíchově pořádá
1. února 1994 ve 20 hodin koncert bratří NEDVĚDŮ
v budově Národního domu, nám. 14. října č. 16, 150 21 Praha 5

● Časopis OS KOVO ● Uzávěrka vždy v pondělí ve 14 hodin ● Copyright 1993 ● Vydává OS KOVO ve Vydavatelství a nakladatelství Práce ● Tisk – Pragopress Praha ● Redakční rada: předseda ing. Zdeněk Škromach, tajemník Jan Bobek, členové: Josef Berka, Alois Jedlička, František Jenčík, Radko Šamánek ● Redakce: šéfredaktor Martin Beneš, redaktorka Jana Potužáková, technický redaktor Ondřej Beneda, odborná referentka Zdena Brahová. ● Adresa redakce: nám. W. Churchilla 2, 113 59 Praha 3 ● Telefon: 02/24 21 00 40 ● Fax: 02/24 22 66 10 ● Cena výtisku 3 Kč ● Předplatné ročně 144 Kč ● Rozšiřuje a objednávky přijímá Vydavatelství a nakladatelství Práce, administrace, Václavské nám. 17, 112 58 Praha 1, telefon 236 63 00, linka 237 ● Redakcí nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí ● Autorsky neoznačené články jsou převzaty ze servisu ČTK ● Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha č. j. 1302/92 – NP ze dne 6. 11. 1992 ● ISNN – 0332-9270 I 46751